

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2009-02-10

Närvarande: F.d. justitierådet Inger Nyström, f.d. regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist och justitierådet Lars Dahllöf.

Från erkännande till egenmakt – regeringens strategi för de nationella minoriteterna

Enligt en lagrådsremiss den 29 januari 2009 (Integrations- och jämställdhetsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk,
2. lag om ändring i sametingslagen (1992:1433),
3. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Linda Utterberg, biträdd av departementssekreteraren Kaisa Syrjänen Schaal.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk

2 och 4 §§

I 2 § andra stycket och i inledningen av 4 § föreslås bestämmelser som innehåller erinringar och vad som anges i språklagen i vissa hänseenden. Lagrådet konstaterar att någon språklag inte har

beslutats av riksdagen. Under föredragningen har upplysts att en lagrådsremiss med förslag till en ny språklag väntas bli beslutad av regeringen inom en kortare tid. Vid sådant förhållande saknas förutsättningar för Lagrådet att nu granska de båda berörda bestämmelserna i detta lagstiftningsärende.

8 och 14 §§

Enligt 8 § andra stycket ska enskilda som saknar juridiskt biträde ha rätt att på begäran få en skriftlig översättning av beslut om beslutsmotivering i ärende hos myndighet på finska, meänkieli respektive samiska. Vidare anges i 14 § tredje stycket – med avseende på alla mål och ärenden som omfattas av rätten att använda något av de nyssnämnda minoritetsspråken hos domstolar enligt 13 § – att en part eller ställföreträdare för part som saknar juridiskt biträde har rätt att på begäran få domslut och domskäl eller beslut och beslutsmotivering skriftligen översatta till detta språk.

För Lagrådet ter det sig osäkert om rätten till översättning, så som kan tyckas rimligt, inbegriper även beslut som myndigheter respektive domstolar fattar under ärendets eller målets handläggning. Eftersom motiveringen till den föreslagna regleringen inte ger någon vägledning härom bör frågan belysas under den fortsatta beredningen. Lagtexten kan även behöva förtydligas.

15 §

I paragrafens andra stycke anges, att en begäran om att få en skriftlig översättning av domslut och domskäl eller beslut och beslutsmotivering ska framställas inom en vecka från det att domen eller beslutet meddelats.

Den angivna tidsfristen kan i och för sig ses som rimligt avvägd när en rad åtgärder – såsom expedieringen av domen eller beslutet, partens mottagande av handlingen, framställningen av begäran om översättning, själva översättningen och dess expediering, partens övervägande av domens eller beslutets innehåll och, slutligen, ett eventuellt överklagande – ska ske inom en avgränsad tidsperiod.

En begäran om översättning av dom eller beslut kan emellertid självklart framställas i ett tidigare skede av målets eller ärendets handläggning. Närmast som en erinran om denna möjlighet vill Lagrådet föreslå att till det förevarande stycket i paragrafen fogas följande sats:

"...., om en sådan begäran inte har framställts tidigare under handläggningen av målet eller ärendet."

20 och 21 §§

De båda föreslagna paragraferna föregås av rubriken "Uppföljningsansvar". Enligt bestämmelserna ska förvaltningsmyndigheternas tillämpning av lagen följas upp och regeringen meddela föreskrifter om vilka myndigheter som ska ansvara för uppföljningen. Vidare framhålls att uppföljningsansvaret inte ska innebära någon inskränkning i det tillsynsansvar som vilar på andra myndigheter. Slutligen föreslås att en myndighet med uppföljningsansvar dessutom ska bistå andra förvaltningsmyndigheter vid tillämpningen av lagen genom rådgivning, information och liknande verksamhet.

Redan den omständigheten att det ansetts nödvändigt att föreskriva att uppföljningsansvaret inte ska innebära någon inskränkning av det tillsynsansvar som gäller parallellt kan enligt Lagrådets mening ge intryck av att avgränsningsfrågor mellan uppföljning och tillsyn kan uppkomma om en sådan föreskrift inte inkluderas i författningstexten.

Härtill kommer att beskrivningen av uppföljningsansvarets innehåll inte ger någon närmare ledning med det allmänt hållna att *förvaltningsmyndigheternas tillämpning av lagen ska följas upp*. Uttrycks-sättet skulle kunna ingå som ett led i vad som brukar kallas "operativ tillsyn" även om då vanligtvis ingår också andra moment liksom en möjlighet att ingripa för att åstadkomma att en lag efterlevs. Till detta kommer att förslaget om *rådgivning, information och liknande verksamhet* lika gärna skulle kunna ingå i vad som ibland kallas "tillsynsvägledning".

Mot bakgrund av det anförda bör enligt Lagrådets mening under den fortsatta beredningen av lagstiftningen klargöras var gränsen går mellan ett uppföljningsansvar och tillsyn. Ett alternativ som då kan övervägas på nytt är att införa bestämmelser om tillsyn, vilket för övrigt föreslagits av bakomliggande utredning och i departementspromemorian och som också gillats av många av remissinstanserna. Om man därutöver vill göra en uppföljning av erfarenheter av lagen och tillämpningen av denna, så kan detta ske på sedvanligt sätt genom t.ex. en särskild utredare. Med en sådan mera traditionell uppdelning kan förebyggas att grannlaga gränsdragningar mellan uppföljning och tillsyn uppkommer.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.